Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 27/2021
Dyrektora Przedszkola
Miejskiego Nr 5 w Zamościu
z dnia 20.12.2021r.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W RAZIE WYPADKU DZIECKA

w Przedszkolu Miejskim Nr 5 w Zamościu

Cel procedury

Zapobieganie wypadkom dziecięcym w placówce przedszkolnej oraz określenie obowiązków i zadań personelu przedszkola w sytuacji wystąpienia nieszczęśliwego wypadku.

Zakres procedury

Procedura dotyczy sprawowania nadzoru nad dziećmi oraz ochrony ich życia i zdrowia w sytuacji wystąpienia wypadku na terenie przedszkola.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

1. Rodzice (opiekunowie prawni): podejmują wszelkie decyzje związane z leczeniem dziecka.
2. Nauczyciele: zapobiegają wypadkom poprzez ustalanie norm bezpiecznego zachowania się dzieci podczas ich pobytu w przedszkolu, zapewniają poszkodowanemu dziecku opiekę, w razie konieczności sprowadzają fachową pomoc medyczną, w miarę możliwości udzielają poszkodowanemu pierwszej pomocy, informują o wypadku dyrektora przedszkola oraz rodziców poszkodowanego dziecka.
3. Dyrektor: powinien zapewnić natychmiastową pomoc lekarską i opiekę dziecku, które uległo wypadkowi, powiadomić odpowiednie organy o wypadku, jaki zdarzył się na terenie przedszkola lub podczas zajęć organizowanych poza jego terenem, oraz powołać zespół powypadkowy.

Podstawa prawna:

- art. 10 ust. 1 , art. 68 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, – dalej u.p.o.,
- art. 12 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach - dalej u.z.w.,
- § 40–48 , art. 52 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach - dalej r.b.h.p.s.,
- § 3 , 7 , 9 , 11 , 13 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy – dalej r.w.p.p.,
- raport NIK z 16.11.2020 r. „Zabezpieczenie szkół przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi” .

Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Dokumentacja	Termin	Podstawa prawna z komentarzem
1.Zapewnienie opieki uczniowi	Nauczyciel, pracownik niepedagogiczny, który powziął informacje o wypadku	-	Niezwłocznie	- § 40 r.b.h.p.s. Pracownik placówki oświatowej, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności w razie potrzeby lub wątpliwości co do stanu zdrowia ucznia sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2.Zawiadomienie o wypadku	Nauczyciel, pracownik niepedagogiczny	-	Niezwłocznie	- art. 68 ust. 5 u.p.o. Każdy pracownik placówki oświatowej ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić o wypadku dyrektora jako przełożonego służbowego.
	Dyrektor placówki lub inna upoważniona osoba	-	Niezwłocznie	- § 41 r.b.h.p.s. Dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba niezwłocznie zawiadamia o każdym wypadku: • rodziców (opiekunów) poszkodowanego; • pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy; • społecznego inspektora pracy; • organ prowadzący szkołę lub placówkę; • radę rodziców; • dodatkowo prokuratora i organ sprawujący nadzór pedagogiczny – o wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym; • dodatkowo państwowego inspektora sanitarnego - o wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia.
3.Zabezpieczenie miejsca wypadku	Dyrektor placówki oświatowej	-	Niezwłocznie po uzyskaniu informacji o wypadku	- § 42 i § 52 r.b.h.p.s. w zw. z § 3 r.w.p.p. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy, dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. Jeżeli czynności **nie może wykonać dyrektor**, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik placówki oświatowej. Zabezpieczenie powinno nastąpić w sposób wykluczający: • dopuszczenie do miejsca wypadku osób niepowołanych; • uruchamianie bez koniecznej potrzeby maszyn i innych urządzeń technicznych, które w związku z wypadkiem zostały wstrzymane; • dokonywanie zmiany położenia maszyn i innych urządzeń technicznych, jak również zmiany położenia innych przedmiotów, które spowodowały wypadek lub pozwalają odtworzyć jego okoliczności.

4.Powołanie zespołu powypadkowego	Dyrektor placówki oświatowej	Zarządzenie dyrektora placówki oświatowej o powołaniu zespołu powypadkowego	Niezwłocznie po uzyskaniu informacji o wypadku	- § 43 r.b.h.p.s. Zespół bada okoliczności i przyczyny wypadku. W skład zespołu wchodzi: • pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy, oraz • społeczny inspektor pracy. Jeżeli nie jest możliwy udział w pracach zespołu jednej z ww. osób, dyrektor powołuje w jej miejsce innego pracownika przeszkolonego w zakresie bhp, a gdy w składzie zespołu nie może uczestniczyć żadna z ww. osób, w skład zespołu wchodzi dyrektor oraz pracownik przeszkolony w zakresie bhp. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, organu sprawującego nadzór pedagogiczny lub rady rodziców. Przewodniczącym zespołu jest pracownik służby bhp, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu - społeczny inspektor pracy. Natomiast gdy w zespole nie uczestniczy żadna z ww. osób, przewodniczącego zespołu wyznacza dyrektor spośród pracowników placówki oświatowej.
5.Ustalanie okoliczności i przyczyn wypadku (postępowanie wyjaśniające)	Zespół powypadkowy	-	Niezwłocznie po powołaniu zespołu	- § 52 r.b.h.p.s. w zw. z § 7 r.w.p.p. Zespół niezwłocznie przystępuje do ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, a w szczególności: • bada warunki nauki, wychowania i opieki oraz okoliczności, które mogły wpłynąć na powstanie wypadku i dokonuje oględzin miejsca wypadku, maszyn i urządzeń technicznych, • fotografuje miejsce wypadku lub sporządza szkic, • zbiera dowody dotyczące wypadku, w tym wysłuchuje wyjaśnień poszkodowanego, jeżeli stan jego zdrowia na to pozwala oraz je utrwala, a także zbiera informacje od świadków wypadku i je utrwala, • zasięga opinii lekarza, a w razie potrzeby opinii innych specjalistów, w zakresie niezbędnym do oceny rodzaju i skutków wypadku, • wykorzystuje materiały zebrane przez organy prowadzące śledztwo lub dochodzenie, jeżeli materiały te zostały udostępnione zespołowi, • dokonuje prawnej kwalifikacji zdarzenia jako wypadku osoby pozostającej pod opieką jednostki oświatowej w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, • określa środki profilaktyczne oraz wnioski. MEN w przykładowej procedurze „Wypadek ucznia w szkole – procedury postępowania pracowników szkoły gwarantujące poszkodowanemu w wypadku uczniowi należytą opiekę i niezbędną pomoc” zaleca, aby rozmowy z niepełnoletnimi uczniami -pokrzywdzonym lub świadkami - prowadzić w obecności rodzica/opiekuna prawnego lub

				wychowawcy/pedagoga/psychologa szkolnego (Bezpieczna szkoła. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów, https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/bezpieczenstwo-fizyczne-i-cyfrowe-uczniow-poradnik-men).
6.Sporządzenie protokołu powypadkowego	Zespół powypadkowy	Protokół powypadkowy	W terminie 21 dni od dnia zakończenia postępowania powypadkowego	- § 43 ust. 9, § 44a, § 52 r.b.h.p.s. w zw. z § 9 ust. 2 r.w.p.p. W terminie 21 dni od dnia zakończenia postępowania powypadkowego zespół powypadkowy sporządza protokół powypadkowy według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do r.b.h.p.s., który zawiera: • określenie składu zespołu powypadkowego, • terminu jego prac, • informację o dacie i godzinie wypadku i dane personalne ucznia, • rodzaj wypadku, • rodzaj urazu i jego opis, • udzieloną pomoc, • miejsce wypadku, • rodzaj zajęć i przyczynę wypadku, • dane personalne świadków, • zastosowane środki zabezpieczające, • podpisy osób pouczonych o ich uprawnieniach, • wykaz załączników i zastrzeżeń, • datę podpisania protokołu, • podpisy członków zespołu, dyrektora i pieczęć jednostki oświatowej, • potwierdzenie przez osoby uprawnione do zaznajomienia się z protokołem, złożenia zastrzeżeń i otrzymania protokołu. Późniejsze sporządzenie protokołu niż w terminie 21 dni jest dopuszczalne w uzasadnionych przypadkach, które muszą zostać wskazane w treści protokołu powypadkowego. Stwierdzenie w protokole powypadkowym, że wypadek nie jest wypadkiem osoby pozostającej pod opieką jednostki oświatowej albo że zachodzą okoliczności, które mogą mieć wpływ na prawo poszkodowanego do świadczeń przysługujących z tytułu wypadku, wymaga szczegółowego uzasadnienia i wskazania dowodów stanowiących podstawę takiego stwierdzenia. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu. Członek zespołu powypadkowego ma prawo złożyć do protokołu powypadkowego zdanie odrębne, które powinien uzasadnić.
7.Pouczenie pokrzywdzonego	Przewodniczący zespołu	-	W toku postępowania	- § 44 r.b.h.p.s. Przewodniczący zespołu poucza poszkodowanego lub reprezentujące go

ucznia lub jego rodziców	powypadkowego			osoby o przysługujących im prawach w toku postępowania powypadkowego, a w szczególności o prawie zaznajomienia się z protokołem powypadkowym, zgłaszania do niego zastrzeżeń, zapoznania się z pozostałymi materiałami zgromadzonymi w postępowaniu.
8.Podpisanie i doręczenie protokołu powypadkowego	Zespół powypadkowy	-	Niezwłocznie po sporządzeniu protokołu	- § 46 ust. 1 i 3, § 47 r.b.h.p.s. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor. Protokół powypadkowy doręcza się: • poszkodowanemu pełnoletniemu, a gdy zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia - jego rodzicom (opiekunom), • rodzicom (opiekunom) poszkodowanego małoletniego, • organowi prowadzącemu i organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny – na ich wniosek. - § 44a ust. 1, § 46 ust. 2 r.b.h.p.s. Protokół należy doręczyć ww. osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami tego postępowania niezwłocznie po sporządzeniu protokołu. Jeden egzemplarz protokołu powypadkowego pozostaje w jednostce oświatowej.
9.Zaznajomienie poszkodowanego z materiałami postępowania powypadkowego	Przewodniczący zespołu powypadkowego	-	Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego	- § 45 i § 52 r.b.h.p.s., § 11 ust. 3 r.w.p.p. Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się: • poszkodowanego pełnoletniego, a gdy zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia - jego rodziców (opiekunów); • rodziców (opiekunów) poszkodowanego małoletniego. Osoby uprawnione mogą przejrzeć akta spawy i sporządzić notatki, kopie, odpisy.
10.Zastrzeżenia do protokołu powypadkowego	Osoby uprawnione	-	7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego	- § 48 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 r.b.h.p.s. W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego: • poszkodowany pełnoletni, a gdy zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia - jego rodzice (opiekunowie); • rodzice (opiekunowie) poszkodowanego małoletniego, mogą złożyć **zastrzeżenia do ustaleń protokołu**. Zastrzeżenia składa się ustnie do protokołu powypadkowego lub na piśmie przewodniczącemu zespołu. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: • niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego; • sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebranym materiałem dowodowym.
	Organ prowadzący	-	Po wniesieniu	- § 48 ust. 3 i § 49 r.b.h.p.s.

			zastrzeżeń do protokołu	Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący, a po ich rozpatrzeniu może: • zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych; • powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.
11.Sporządzenie nowego protokołu powypadkowego	Zespół powypadkowy	Protokół powypadkowy	Nie później niż w terminie 21 dni od dnia zakończenia postępowania powypadkowego	- § 43 ust. 9, § 52 r.b.h.p.s. w zw. z § 9 ust. 2 i § 13 ust. 3 r.w.p.p. Nie później niż w terminie 21 dni od dnia zakończenia postępowania powypadkowego, po ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku lub czynności wskazanych przez organ prowadzący, zespół powypadkowy sporządza protokół powypadkowy według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do r.b.h.p.s. Późniejsze sporządzenie protokołu jest dopuszczalne w uzasadnionych przypadkach, które muszą zostać wskazane w treści protokołu powypadkowego. Stwierdzenie w protokole powypadkowym, że *wypadek* nie jest *wypadkiem* osoby pozostającej pod opieką jednostki oświatowej albo że zachodzą *okoliczności*, które mogą mieć wpływ na prawo poszkodowanego do świadczeń przysługujących z tytułu *wypadku*, wymaga szczegółowego uzasadnienia i wskazania dowodów stanowiących podstawę takiego stwierdzenia. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu. Do nowego protokołu załącza się poprzedni protokół. Członek zespołu powypadkowego ma prawo złożyć do protokołu powypadkowego zdanie odrębne, które powinien uzasadnić.
12.Podpisanie i doręczenie nowego protokołu powypadkowego	Zespół powypadkowy	-	Niezwłocznie po sporządzeniu protokołu	- § 46 ust. 1 i 3, § 47 r.b.h.p.s. Nowy protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor. Protokół powypadkowy doręcza się: • poszkodowanemu pełnoletniemu, a gdy zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia - jego rodzicom (opiekunom), • rodzicom (opiekunom) poszkodowanego małoletniego, • organowi prowadzącemu i kuratorowi oświaty – na ich wniosek. - § 44a ust. 1, § 46 ust. 2 r.b.h.p.s. Protokół należy doręczyć ww. osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami tego postępowania niezwłocznie po sporządzeniu protokołu. Jeden egzemplarz protokołu powypadkowego pozostaje w placówce oświatowej.
13.Pouczenie pokrzywdzonego ucznia lub jego	Przewodniczący zespołu powypadkowego	-	W toku postępowania	- § 44 r.b.h.p.s. Przewodniczący zespołu ponownie poucza poszkodowanego lub reprezentujące go osoby o przysługujących im prawach w toku postępowania

rodziców				powypadkowego, a w szczególności o prawie zaznajomienia się z protokołem powypadkowym, zgłaszania do niego zastrzeżeń, zapoznania się z pozostałymi materiałami zgromadzonymi w postępowaniu.
14.Zaznajomienie poszkodowanego z materiałami postępowania wyjaśniającego	Przewodniczący zespołu powypadkowego	-	Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego	- § 45 i § 52 r.b.h.p.s., § 11 ust. 3 r.w.p.p. Z treścią nowego protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się: • poszkodowanego pełnoletniego, a gdy zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia - jego rodziców (opiekunów); • rodziców (opiekunów) poszkodowanego małoletniego. Osoby uprawnione mogą przejrzeć akta spawy i sporządzić notatki, kopie, odpisy.
15.Zastrzeżenia do nowego protokołu powypadkowego	Osoby uprawnione	-	7 dni od dnia doręczenia nowego protokołu powypadkowego	- § 48 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 r.b.h.p.s. W ciągu 7 dni od dnia doręczenia nowego protokołu powypadkowego: • poszkodowany pełnoletni, a gdy zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia - jego rodzice (opiekunowie); • rodzice (opiekunowie) poszkodowanego małoletniego mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu. Zastrzeżenia składa się ustnie do protokołu powypadkowego lub na piśmie przewodniczącemu zespołu. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: • niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego; • sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebranym materiałem dowodowym.
	Organ prowadzący	-	Po wniesieniu zastrzeżeń do protokołu	- § 48 ust. 3 i § 49 r.b.h.p.s. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący, a po ich rozpatrzeniu może: • zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych; • powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.
16.Dalsza procedura po zakończeniu postępowania wypadkowego	Dyrektor placówki oświatowej	Rejestr wypadków	Systematycznie	- § 50 r.b.h.p.s. Dyrektor jest odpowiedzialny za prowadzenie rejestru wypadków, którego wzór stanowi załącznik nr 2 do r.b.h.p.s. - § 51 r.b.h.p.s. Dyrektor omawia z pracownikami placówki *oświatowej* okoliczności i przyczyny wypadków oraz ustala środki niezbędne do zapobieżenia im. W ramach tych uprawnień w miarę potrzeby powinien także rozważyć pociągnięcie do odpowiedzialności pracowników, złożenie zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia lub przestępstwa lub złożenie wniosku do wojewody

				o rozważanie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko nauczycielowi. - art. 234 § 3^1 k.p. w zw. z § 52 r.b.h.p.s. Dokumentacja powypadkowa wraz z protokołem powypadkowym musi być przechowywana przez placówkę oświatową przez 10 lat.
17.Roszczenia osoby uprawnionej	Pełnoletni uczeń lub rodzice (opiekunowie) małoletniego ucznia	-	Po sporządzeniu protokołu powypadkowego	- art. 10 ust. 1 u.p.o., art. 3 i nast., art. 12 u.z.w. Organ prowadzący odpowiada za działalność placówki oświatowej, w tym za roszczenia z tytułu wypadków uczniów w zakresie, w jakim nie zostały pokryte przez świadczenia wypłacone przez ZUS na podstawie u.z.w.
		Pozew o ustalenie, że zdarzenie jest wypadkiem osoby pozostającej pod opieką placówki oświatowej	Po sporządzeniu protokołu powypadkowego	- art. 189 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego. Ponieważ regulacje dotyczące postępowania w sprawie wypadku osoby pozostającej pod opieką jednostki oświatowej nie dają uczniowi (rodzicom lub opiekunom) możliwości odwołania się od protokołu powypadkowego, który stwierdza, że dane zdarzenie nie jest wypadkiem, pełnoletni uczeń lub przedstawiciel małoletniego ucznia może wytoczyć powództwo o ustalenie, że zdarzenie jest wypadkiem osoby pozostającym pod opieką placówki oświatowej, gdy nie dochodzi jednocześnie roszczeń majątkowych związanych z wypadkiem.
18.Organizowanie szkoleń z pierwszej pomocy	Dyrektor placówki lub inna upoważniona osoba	-	Systematycznie- nie rzadziej jednak niż co 10 lat	- § 21 r.b.h.p.s. Pracownicy szkoły lub placówki podlegają przeszkoleniu w zakresie udzielania pierwszej pomocy. - art. 10 ust. 1 oraz art. 68 ust. 1 pkt 5 i 6 u.p.o. Organ prowadzący zapewnia warunki (w tym finansowe) funkcjonowania szkoły lub placówki, w tym w zakresie bhp, a dyrektor szkoły dysponuje środkami przewidzianymi w planie finansowym m.in. w celu zapewnienia warunków bhp pobytu uczniów w szkole lub placówce. Działania ww. organów dotyczą finansowania i organizacji szkoleń z zakresu pierwszej pomocy, których częstotliwość nie jest określona w § 21 r.b.h.p.s. - raport NIK z 16.11.2020 r. zaleca systematyczne szkolenia/ćwiczenia z zakresu pierwszej pomocy wskazując, że szkolenia realizowane np. co ok. 10 lat mogą być niewystarczające do zapewnienia bezpieczeństwa uczniom.